

Leder

Dagbladet Grunnlagt 1869 av Hagbard Emanuel Berner
«Uavhengig og riksdekkende organ for
frisinn og framskrittvennlig politikk i
nasjonalt, sosialt og økonomisk henseende.»

ANSVARLIG REDAKTØR:
John Arne Markussen
jam@dagbladet.no

Sikkerhet og åpenhet

NÅR PÅSKEHELGA vel er over, starter rettssaken mot Anders Behring Breivik, og vi får igjen brettet ut alt som gikk galt den 22. juli i fjor. Sentralt i rettssaken vil spørsmål knyttet til beredskap og sikkerhet stå. 22. juli er blitt referanse for alt som dreier seg om samfunnets framtidige evne til å redusere risikoen for et liknende terroranslag i landet vårt.

DET VI imidlertid vet med stor grad av sikkerhet er at det neste anslaget ikke blir som 22. juli. Det som skjedde den dagen var den ultimate stresstest på det sikkerhetssystemet og den beredskap vi hadde da. Hvilke konsekvenser som vil bli trukket av dette, vil stå sentralt i innstillingen fra 22. juli-kommisjonen i august.

TEKNOLOGIRÅDET har siden i høst arbeidet med sider av denne problematikken. Denne måneden vil det foreligge en rapport om erfaringer andre land som har

Sikkerhetsfantastene har ikke fått løpe løpsk.

opplevd terror har gjort, og hvilken effekt sikkerhetstiltakene har hatt. Samtidig vil Teknologirådet legge fram en oversikt over aktu-

elle sikkerhetsteknologier. Rådet vil se sine anbefalinger i lys av de konsekvenser for åpenhet, demokrati og rettsprinsipper en framtidig anvendelse av sikkerhetstiltakene vil ha.

ETTER ANGREPENE den 11. september 2001 har den globale satsing på samfunnsikkerhet skutt fart. Mye av dette har foregått uten en bred og opplyst debatt. Vår debatt i etterkant av 22. juli har vært preget av statsminister Stoltenbergs appell til «mer åpenhet og mer demokrati». De teknologiske tiltakene har vært beskjedne og akseptable. Sikkerhetsfantastene har ikke fått løpe løpsk. Det er når hverdagspolitikken også på dette området senker seg over landet at de demokratiske verdiene som personvern, ytringsfrihet og åpenhet kommer under press.

ILYS AV DETTE og på bakgrunn av de internasjonale erfaringene etter 11. september har Teknologirådet anbefalt en «Åpenhetskommisjon» i tillegg til Stortingets 22. juli-komité og regjeringens egen kommisjon. Framtidige valg av sikkerhetsteknologi vil også være et valg av framtidig samfunnsform.

Tviler på målet

LANDBRUKSMINISTER Lars Peder Brekk tviler på sitt eget mål og sier det kan bli vanskelig å nå 15 prosent økologisk landbruk og matproduksjon innen 2020. Brekk sier at målsetninga er svært ambisiøs, og slår fast at myndighetene ikke har kommet så langt som ønskelig.

DET ER FINNT Å være ærlig, men landbruksministeren bør iverksette tiltak for å nå målet, snarere enn å signalisere at han kan komme til å gi opp. Det er nok enkelte i landbruket som ikke liker satsingen på økologisk mat og landbruk, fordi den kan skape et inntrykk av at konvensjonell mat og landbruk er dårligere. Det er en gal tilnærming. Økologisk landbruk skal foregå på en bærekraftig måte, med resirkulering av næringsstoffer og få eksterne innsatsfaktorer. Økobonden tilstreber å ivareta dyrenes naturlige atferd. I stedet for å se det som en trussel, bør man se det som en spydspiss for å gjøre det konvensjonelle landbruket enda mer dyre- og miljøvennlig. Økomat utgjør dessuten et alternativ som ifølge Brekk blir stadig mer populært.

PÅSKETUR: - Joda, Paris var helt OK, men boka er bedre.

Foto: AFP/Scanpix

Ferieavvikling

SIGNALER

Simen Ekern
sek@dagbladet.no

Siste skrik fra Paris: Bli hjemme.

BRUSSEL (Dagbladet): Nå, har du rukket å komme opp på det solfylte påskefjellet, der barndommens gnistrende minner om pulk og skare akkurat nå gjenskapes og overføres til de aller yngste i familien? Eller er det tidlig vår i år, med Dagbladet på lesebrettet og ryggen lent mot en solvegg i Paris? Kanskje har turen gått til Påskeøya, for virkelig å markere høytiden? Ikke at det gjør noen stor forskjell. Du trenger ikke å dra til disse stedene for å snakke om turen i lunsjpausen på jobben uka etter. Det er faktisk en fordel å la det være.

DEN FRANSKE litteraturprofessoren Pierre Bayard er ute med håndboka *Comment parler des lieux où l'on n'a pas été*, «Hvordan snakke om steder man ikke har vært», en oppfølger til den internasjonale bestselgeren «Hvordan snakke om bøker man ikke har lest» som ble oversatt til norsk i 2008.

Den gangen viste Bayard at

man må ha dyp kjærlighet til litteraturen og høyt utviklede leseevner for å drive god ikke-lesning. Resonnementet videreføres i den nye utgivelsen, som vi kan beskrive som en slags ikke-reiseguide.

«HVORDAN SNAKKE om steder man ikke har vært» er tilegnet den tyske filosofen og kosmopolitten Immanuel Kant som ikke reiste noe sted i hele sitt liv, fordi han ikke ville kaste bort tid som kunne brukes til å lære seg saker og ting om fremmede land. Han var en ivrig leser av reiseskildringer, men ved å foreta tilfeldige utflukter fra Königsberg ville han miste oversikten over utlandet. Dette er grunnholdningen hos alle ikke-reisende Bayard skildrer i boka.

Vi møter såpass forskjellige folk som oppdageren Marco Polo, romankarakteren Phileas Fogg, sosialantropologen Margaret Mead og drapsmannen Jean-Claude Romand, og felles for dem alle er at de enten snakker om steder de ikke har vært, eller finner på og tilpasser virkeligheten til historien de har lyst å fortelle når de kommer hjem.

BAYARDS BOK er en katalog over juksebokere og falskreisere, men Bayard tar dem i forsvar alle sammen, på sitt tilbakeleste Paris-vis.

Ta den tidligere New York Times-journalisten Jayson Blair, for

eksempel. Blair fikk sparken etter å ha fabrikkert intervjuer og funnet på reiser rundt i USA. Saken ble et mareritt for avisen, som alltid har regnet troverdighet blant sine fremste salgsargumenter. Bayard ser det presseetiske problemet her.

Men: I sine reportasjer drev Blair usedvanlig god og grundig research, skriver Bayard, han måtte kjenne virkeligheten bedre enn en som faktisk hadde vært der. Ofte er det bare distraherende å være til stede, man tror man får automatisk innsikt, mens man i virkeligheten halvsover og tar feriebilder.

Det viktigste ved å bli en god reiseskildrer er nemlig ikke å reise, men å ha fantasi, innlevelses-evne og – først og fremst – å være en god leser. Det kan rett og slett være best å bli hjemme, hvor man kan holde hodet kaldt, se de store linjene og de viktige detaljene. Det viktigste, tross alt, er ikke at forfatteren selv har reist, men at han får leseren til å føle seg som på reise.

ALT DETTE HØRES kanskje litt 90-tallsaktig og postmoderne ut, dårlig tilpasset dagens mer faktakrevende samtid. Før dere avfeier det helt der oppe på påskefjellet, vil jeg likevel minne om hva Kant pleide å si: «Ut på ikke-tur, aldri sur.»

3. LEDER

- Skjærtorsdag og langfredag er til minne om Kristi lidelse og feiringen er i de fleste kirker preget av fastetidens enkle liturgi.
- Vi snakker altså om Kvikklunnsj og blå swix.

FOR 25 ÅR SIDEN

Dagbladet 5. april 1987: På hjemmebane tordner Sjømannsforbundet mot «Apartheid-tilstander» hvis Norge oppretter et norsk internasjonalt skipsfartsregister. På Filippinene har Sjømannsforbundet langt på vei skaffet seg monopol på hyring av filippinske sjøfolk til norske utflaggede skip.